

Środa, 13 września 2017 r.

P8_TA(2017)0344

Wywóz broni: wdrażanie wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2017 r. w sprawie wywozu broni: wdrażanie wspólnego stanowiska 2008/944/WPZiB (2017/2029(INI))**

(2018/C 337/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając zasady zawarte w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności wspieranie demokracji i państwa prawnego oraz utrzymanie pokoju, zapobieganie konfliktom i umacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego,
- uwzględniając wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego ⁽¹⁾ (zwane dalej „wspólnym stanowiskiem”),
- uwzględniając 17. ⁽²⁾ i 18. ⁽³⁾ sprawozdanie roczne UE, przygotowane zgodnie z art. 8 ust. 2 wspólnego stanowiska,
- uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2015/2309 z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie propagowania skutecznych kontroli wywozu broni ⁽⁴⁾ i decyzję Rady (WPZiB) 2017/915 z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie działań informacyjnych Unii wspierających wdrożenie Traktatu o handlu bronią ⁽⁵⁾,
- uwzględniając uaktualniony wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej przyjęty przez Radę w dniu 6 marca 2017 r. ⁽⁶⁾,
- uwzględniając przewodnik do wspólnego stanowiska określający wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego,
- uwzględniając strategiczne ramy UE i Plan działania UE dotyczące praw człowieka i demokracji z dnia 25 czerwca 2012 r. oraz jego pkt 11 lit. e), a także Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji (2015–2019) z dnia 20 lipca 2015 r. i jego pkt 21 lit. d),
- uwzględniając Traktat o handlu bronią przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 2 kwietnia 2013 r. ⁽⁷⁾, który wszedł w życie 24 grudnia 2014 r.,
- uwzględniając decyzję Rady 2013/768/WPZiB z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie działań UE wspierających wdrożenie traktatu o handlu bronią w ramach europejskiej strategii bezpieczeństwa ⁽⁸⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie ⁽⁹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania ⁽¹⁰⁾, zmienione rozporządzeniem (UE) nr 599/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. oraz wykaz produktów i technologii podwójnego zastosowania zawarty w załączniku I do tego rozporządzenia (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie produktów podwójnego zastosowania”),

⁽¹⁾ Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 99.⁽²⁾ Dz.U. C 163 z 4.5.2016, s. 1.⁽³⁾ Dz.U. C 153 z 16.5.2016, s. 1.⁽⁴⁾ Dz.U. L 326 z 11.12.2015, s. 56⁽⁵⁾ Dz.U. L 139 z 30.5.2017, s. 38.⁽⁶⁾ Dz.U. C 97 z 28.3.2017, s. 1.⁽⁷⁾ Traktat o handlu bronią, ONZ, 13-27217.⁽⁸⁾ Dz.U. L 341 z 18.12.2013, s. 56.⁽⁹⁾ Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1.⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 134 z 29.5.2009, s. 1.

Środa, 13 września 2017 r.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2134 z dnia 23 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1236/2005 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje na ten temat, w szczególności rezolucje: z dnia 17 grudnia 2015 r. ⁽²⁾ w sprawie wdrażania wspólnego stanowiska, z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie sytuacji humanitarnej w Jemenie ⁽³⁾, z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie sprawozdania rocznego na temat praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie za rok 2015 ⁽⁴⁾ i z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie stosowania uzbrojonych dronów ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie prywatnych firm ochroniarskich ⁽⁶⁾,
- uwzględniając art. 52 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0264/2017),
  - A. mając na uwadze, że art. 51 Karty ONZ przewiduje niezbywalne prawo do osobistej lub wspólnej obrony własnej;
  - B. mając na uwadze, że ostatnie dane ⁽⁷⁾ pokazują, iż międzynarodowe transfery głównych rodzajów broni osiągnęły w latach 2012–2016 najwyższe poziomy w porównaniu do wszystkich pięcioletnich okresów od zakończenia zimnej wojny, i były o 8,4 % wyższe niż w okresie 2007–2011;
  - C. mając na uwadze, że wywóz i przekazywanie broni wpływają na bezpieczeństwo ludzkie, prawa człowieka, demokrację, dobre rządy i rozwój społeczno-ekonomiczny; mając na uwadze, że wywóz broni przyczynia się także do powstawania okoliczności, w których ludzie są zmuszeni opuścić swoje kraje; mając na uwadze, że wymaga to rygorystycznego, przejrzystego, skutecznego oraz powszechnie akceptowanego i jasno określonego systemu kontroli broni;
  - D. mając na uwadze, że ostatnie dane ⁽⁸⁾ pokazują, iż wywóz z UE-28 stanowił w latach 2012–2016 26 % ogólnej wartości wywozu, co czyni UE-28 drugim co do wielkości dostawcą broni na świecie, po Stanach Zjednoczonych (33 %), a przed Rosją (23 %); mając na uwadze, że według najnowszego sprawozdania Grupy Roboczej ds. Wywozu Broni Konwencjonalnej (COARM) w 2014 r. państwom UE wydano zezwolenia na wywóz broni o łącznej wartości 94,40 mld EUR;
  - E. mając na uwadze, że ostatnie dane ⁽⁹⁾ pokazują, iż wywóz broni na Bliski Wschód wzrósł o 86 % i stanowił w latach 2012–2016 29 % globalnego wywozu;
  - F. mając na uwadze, że ostatnie oficjalne dane UE wskazują, że Bliski Wschód był w 2015 r. najważniejszym regionem dla UE-28, jeżeli chodzi o wywóz broni, a wartość zezwoleń na wywóz broni osiągnęła 78,8 mld EUR;
  - G. mając na uwadze, że część broni przekazanej z państw członkowskich UE do niestabilnych i narażonych na kryzys regionów i państw została użyta w konfliktach zbrojnych i represjach wewnętrznych; mając na uwadze, że prawdopodobnie część tej broni została przekierowana do grup terrorystycznych, na przykład w Syrii i Iraku; mając na uwadze, że w niektórych przypadkach broń wywożona do pewnych krajów, na przykład do Arabii Saudyjskiej, została użyta w konfliktach, takich jak konflikt w Jemenie; mając na uwadze, że taki wywóz stanowi wyraźne naruszenie wspólnego stanowiska, zwracając uwagę na konieczność zwiększenia kontroli i przejrzystości;

⁽¹⁾ Dz.U. L 338 z 13.12.2016, s. 1.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2015)0472.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0066.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0502.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 285 z 29.8.2017, s. 110.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0289.

⁽⁷⁾ „Trends in international arms transfers, 2016” (Tendencje w międzynarodowych transferach broni w 2016 r.), SIPRI Fact Sheet, luty 2017 r.

⁽⁸⁾ Tamże.

⁽⁹⁾ Tamże.

Środa, 13 września 2017 r.

- H. mając na uwadze, że nie istnieje żaden standardowy system weryfikacji i sprawozdawczości, wskazujący, czy i w jakim zakresie wywóz z poszczególnych państw członkowskich narusza osiem kryteriów, a także mając na uwadze brak jakichkolwiek mechanizmów sankcji na wypadek prowadzenia przez jedno z państw członkowskich wywozu w oczywisty sposób niezgodnego z ośmioma kryteriami;
- I. mając na uwadze, że dochodzenia Bońskiego Międzynarodowego Centrum Konwersji (BICC) ujawniły, że np. w 2015 r. same Niemcy wydały 4 256 zezwoleń na wywóz broni do 83 krajów uznanych za problematyczne we wspólnym stanowisku ⁽¹⁾;
- J. mając na uwadze, że zarówno globalne, jak i regionalne środowisko bezpieczeństwa znacznie się zmieniły, w szczególności w południowym i wschodnim sąsiedztwie Unii, co uwypukla pilną potrzebę poprawy metod zapewniania informacji niezbędnych do sporządzania ocen ryzyka na potrzeby wydawania zezwoleń na wywóz oraz zwiększenia ich bezpieczeństwa;
- K. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie podpisały ostatnio z niedemokratycznymi państwami w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej strategiczne porozumienia o współpracy wojskowej, w tym o transferach znacznych ilości wysokiej jakości technologii wojskowych;
- L. mając na uwadze, że zgodnie z Traktatem z Lizbony zwalczanie ubóstwa stanowi priorytetowy cel polityki rozwoju UE oraz jeden z priorytetów jej działań zewnętrznych w ramach dążenia do stabilniejszego i lepiej prosperującego świata; mając na uwadze, że dostawy broni do krajów ogarniętych konfliktem nie tylko umożliwiają rozprzestrzenianie się przemocy, ale także osłabiają potencjał rozwoju tych krajów;
- M. mając na uwadze, że przemysł obronny w Europie jest sektorem o zasadniczym znaczeniu, a jednocześnie cechuje go nadwyżka zdolności produkcyjnych, powielanie zdolności i ich rozdrobnienie, co skutkuje ograniczeniem konkurencyjności tego przemysłu i co doprowadziło do rozszerzenia polityk wywozowych;
- N. mając na uwadze, że w rezolucji z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie sytuacji humanitarnej w Jemenie Parlament Europejski wezwał wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do rozpoczęcia inicjatywy zmierzającej do nałożenia na Arabię Saudyjską unijnego embarga na broń;
- O. mając na uwadze, że od tamtego pory sytuacja w Jemenie jeszcze bardziej się pogorszyła, w tym z powodu działań wojskowych koalicji pod przywództwem Arabii Saudyjskiej; mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie zaprzestały dostarczania broni do Arabii Saudyjskiej ze względu na działania tego państwa w Jemenie, inne natomiast nadal dostarczają tam technologie wojskowe, naruszając kryteria nr 2, 4, 6, 7 i 8;
- P. mając na uwadze, że w rezolucji z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie sprawozdania rocznego na temat praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie za rok 2015 Parlament Europejski podkreślił, iż prawa człowieka powinny być priorytetem, oraz wezwał państwa członkowskie, by uzgodniły przejście do polityki wywozowej, która byłaby bardziej nowoczesna, elastyczna i oparta na prawach człowieka, w szczególności w stosunku do państw o udokumentowanej historii brutalnych represji wewnętrznych i naruszeń praw człowieka;
- Q. mając na uwadze, że globalna strategia na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE powinna służyć zwiększeniu spójności polityki w zakresie kontroli wywozu broni;
1. odnotowuje, że państwa mają uzasadnione prawo do nabywania technologii wojskowych do celów obrony własnej; podkreśla, że utrzymanie przemysłu obronnego stanowi część obrony własnej państw członkowskich; przypomina, że jednym z powodów przygotowania wspólnego stanowiska było dążenie do zapobieżenia wykorzystywaniu europejskiego uzbrojenia przeciwko siłom zbrojnym państw członkowskich oraz zapobieganie naruszeniom praw człowieka i przedłużaniu konfliktów zbrojnych; przypomina, że wspólne stanowisko jest legalnie wiążącym instrumentem ustanawiającym minimalne wymogi, które państwa członkowskie muszą zastosować w obszarze kontroli wywozu broni, oraz że zawiera ono zobowiązanie do oceny wniosku o zezwolenie na wywóz pod kątem wszystkich ośmiu kryteriów określonych we wspólnym stanowisku;
2. odnotowuje, że rozwój wyposażenia obronnego stanowi ważne narzędzie dla przemysłu obronnego, a mająca dopiero powstać konkurencyjna i innowacyjna europejska baza technologiczno-przemysłowa sektora obronnego powinna służyć jako instrument gwarantujący bezpieczeństwo i obronę państw członkowskich i obywateli Unii oraz przyczynić się do wdrażania wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), a zwłaszcza wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO); wzywa państwa członkowskie do przezwyciężenia obecnego braku wydajności w wydatkach na

⁽¹⁾ Sprawozdanie Wspólnej Konferencji Kościelnej na rzecz Rozwoju (Gemeinsame Konferenz Kirche und Entwicklung – GKKE) z 2016 r. o wywozie broni, s. 54.

Środa, 13 września 2017 r.

obronność, wynikającego z powielania zadań, fragmentacji i braku interoperacyjności, a także do dążenia do tego, by UE stała się podmiotem zapewniającym bezpieczeństwo, również dzięki lepszej kontroli wywozu broni; przypomina, że zgodnie z art. 10 wspólnego stanowiska interesy gospodarcze, handlowe ani przemysłowe państw członkowskich nie mogą wpływać na stosowanie ośmiu kryteriów regulujących wywóz broni;

3. zauważa jednak, że technologia wojskowa czasami trafia do państw przeznaczenia i użytkowników końcowych niespełniających kryteriów wspólnego stanowiska; jest zaniepokojony tym, że rozpowszechnianie systemów broni w okresie wojny i w sytuacjach znacznego napięcia politycznego może w nieproporcjonalny sposób uderzać w ludność cywilną; jest zaniepokojony globalnym wyścigiem zbrojeń i wojskowym podejściem do rozwiązywania konfliktów i niepokojów politycznych; podkreśla, że priorytetowe znaczenie ma rozwiązywanie konfliktów na drodze dyplomatycznej;

4. wzywa państwa członkowskie i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ), by znacząco poprawiły spójność wdrażania wspólnego stanowiska, tak aby zwiększyć poziom bezpieczeństwa osób cywilnych cierpiących z powodu konfliktów i naruszeń praw człowieka w państwach trzecich oraz poziom bezpieczeństwa Unii i jej obywateli, a także stworzyć unijnym przedsiębiorstwom równe warunki działania; w związku z tym podkreśla, że konsekwentne wdrażanie wspólnego stanowiska ma zasadnicze znaczenie dla wiarygodności UE jako globalnego podmiotu działającego w oparciu o wartości;

5. zachęca państwa będące w trakcie uzyskiwania statusu państwa kandydującego i pozostałe państwa, które w inny sposób pragną rozpocząć proces integracji z UE, aby stosowały przepisy wspólnego stanowiska; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Albania, Bośnia i Hercegowina, Kanada, Gruzja, Islandia, była jugosłowiańska republika Macedonii, Czarnogóra i Norwegia przyjęły kryteria i zasady określone we wspólnym stanowisku, przez co zwiększyły też spójność z WPZiB i WPBiO; wzywa państwa członkowskie do ścisłej współpracy z państwami trzecimi, które formalnie zobowiązały się do przestrzegania kryteriów określonych we wspólnym stanowisku, zwłaszcza z myślą o usprawnieniu wymiany informacji i zapewnieniu większej przejrzystości przy wydawaniu zezwoleń; ponadto wzywa ESDZ, aby szczególnie zachęcała państwa europejskie do uzgodnienia prowadzonej przez nie polityki ze wspólnym stanowiskiem, tak aby zwiększyć bezpieczeństwo na szerzej pojętym obszarze Europy;

6. wzywa państwa członkowskie i ESDZ do ścisłej współpracy w zakresie zapobiegania ryzyku wynikającemu z przekierowania i gromadzenia broni, np. nielegalnemu handlowi bronią i przemytowi broni; podkreśla, że istnieje ryzyko ponownego przywozu do UE broni uprzednio wywiezionej do państw trzecich właśnie w wyniku przemytu i nielegalnego handlu bronią;

7. odnotowuje ogromną odpowiedzialność ciążyącą na UE pod względem zagrożenia dla bezpieczeństwa w związku z brakiem silniejszego wsparcia i zaangażowania UE w likwidację licznych zapasów broni, które nadal znajdują się w Bośni i Hercegowinie, Albanii i na Ukrainie;

8. jest zdania, że metodyka sporządzania oceny ryzyka na potrzeby wydawania zezwoleń na wywóz powinna obejmować zasadę ostrożności i że państwa członkowskie, poza oceną, czy konkretna technologia wojskowa mogłaby zostać wykorzystana do celów represji wewnętrznych lub innych niepożądanych działań (podejście funkcjonalne), powinny również dokonać oceny ryzyka w oparciu o ogólną sytuację w państwie przeznaczenia (podejście oparte na zasadach);

9. odnotowuje, że w związku z Brexitem dla Zjednoczonego Królestwa istotne byłoby dalsze podleganie postanowieniom wspólnego stanowiska oraz stosowanie jego przepisów operacyjnych analogicznie do innych europejskich państw trzecich;

10. wzywa państwa członkowskie i ESDZ do opracowania szczegółowej strategii zapewniającej formalną ochronę demaskatorów zgłaszających praktyki podmiotów i przedsiębiorstw przemysłu zbrojeniowego, które są sprzeczne z kryteriami i zasadami określonymi we wspólnym stanowisku;

11. podkreśla znaczenie spójności między wszystkimi unijnymi systemami kontroli wywozu, zwłaszcza w odniesieniu do interpretacji kryteriów kontroli; ponadto przypomina o znaczeniu spójności między kontrolą wywozu a pozostałymi instrumentami polityki zewnętrznej oraz instrumentami handlowymi, takimi jak ogólny system preferencji taryfowych i rozporządzenie w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami;

12. przypomina, że niekontrolowany wywóz technologii inwigilacji cybernetycznej przez unijne przedsiębiorstwa może przynieść szkodliwe skutki dla unijnej infrastruktury cyfrowej i praw człowieka; podkreśla w związku z tym znaczenie szybkiej, skutecznej i kompleksowej aktualizacji unijnego rozporządzenia w sprawie produktów podwójnego zastosowania oraz wzywa Radę do przyjęcia ambitnego harmonogramu w tym zakresie;

Środa, 13 września 2017 r.

13. podkreśla znaczenie skutecznego ograniczania wywozu broni na rzecz użytkowników końcowych będących prywatnymi firmami ochroniarskimi oraz do wydawania takich zezwoleń jedynie wtedy, gdy dogłębna kontrola należytej staranności wykaze, że firma ta nie uczestniczy w naruszeniach praw człowieka; podkreśla, że należy wprowadzić mechanizmy rozliczalności, aby zadbać o to, by prywatne firmy ochroniarskie posługiwały się bronią w odpowiedzialny sposób;

Stosowanie kryteriów wspólnego stanowiska

14. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi kryterium 1 zostało przywołane jako kryterium odmowy 81 razy w 2014 r. i 109 razy w 2015 r.;

15. ponownie wzywa wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel do podjęcia inicjatywy ukierunkowanej na nałożenie unijnego embarga na dostawy broni do krajów, które zostały oskarżone o poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego, w szczególności ze względu na umyślne ataki na infrastrukturę cywilną; ponownie podkreśla, że dalsze zezwalanie na sprzedaż broni takim krajom stanowi naruszenie wspólnego stanowiska;

16. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi kryterium 2 zostało przywołane jako kryterium odmowy 72 razy w 2014 r. i 89 razy w 2015 r.; ubolewa nad faktem, że dane wskazują na brak wspólnego podejścia do sytuacji w Syrii, Iraku, a w szczególności w Jemenie; zachęca państwa członkowskie i ESDZ, by rozpoczęły dyskusję na temat rozszerzenia kryterium 2, tak by obejmowało wskaźniki dotyczące demokratycznych rządów, gdyż takie kryteria oceny mogłyby pomóc ustanowić dalsze zabezpieczenia przeciwko niezamierzonym negatywnym konsekwencjom wywozu; jest ponadto zdania, że podejście do oceny ryzyka w większym stopniu oparte na zasadach koncentrowałoby się na ogólnym poszanowaniu przez odbiorcę międzynarodowego prawa humanitarnego i praw człowieka;

17. uważa, że wywóz do Arabii Saudyjskiej jest sprzeczny co najmniej z kryterium 2, które dotyczy zaangażowania danego państwa w poważne naruszenia prawa humanitarnego ustanowionego przez właściwe organy ONZ; ponawia swój apel z dnia 26 lutego 2016 r. o pilne nałożenie embarga na dostawy broni do Arabii Saudyjskiej;

18. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi kryterium 3 zostało przywołane jako kryterium odmowy 99 razy w 2014 r. i 139 razy w 2015 r.; podkreśla, że w kontekście kryterium 3 konieczne jest dokonanie oceny niedawnych transferów broni z państw członkowskich do podmiotów niepaństwowych, w tym oceny świadczenia pomocy technicznej i zapewniania szkoleń, w świetle wspólnego działania 2002/589/WPZiB z 2002 r. w sprawie wkładu Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej (BSiL);

19. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi kryterium 4 zostało przywołane jako kryterium odmowy 57 razy w 2014 r. i 85 razy w 2015 r.; ubolewa nad faktem, że technologia wojskowa eksportowana przez państwa członkowskie jest wykorzystywana w konflikcie toczącym się w Jemenie; wzywa państwa członkowskie, by w spójny sposób postępowały zgodnie ze wspólnym stanowiskiem, opierając się na dogłębnej i długofalowej ocenie ryzyka;

20. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi kryterium 5 zostało przywołane jako kryterium odmowy 7 razy w 2014 r. i 16 razy w 2015 r.; przypomina, że kryterium to ma zastosowanie do interesów bezpieczeństwa państw członkowskich i państw sojuszników, uznając jednocześnie, że takie interesy nie mogą mieć wpływu na uwzględnianie kryterium dotyczącego poszanowania praw człowieka oraz regionalnego pokoju, bezpieczeństwa i stabilności;

21. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi kryterium 6 zostało przywołane jako kryterium odmowy 6 razy w 2014 r.; w 2015 r. nie zgłoszono zaś żadnej odmowy wydanej na tej podstawie; wyraża zaniepokojenie doniesieniami dotyczącymi przekierowywania przez państwa członkowskie wywozu broni do podmiotów niepaństwowych, także do grup terrorystycznych, oraz ostrzega, że ta broń może być używana przeciwko osobom cywilnym, na terytorium UE i poza nim; przypomina o znaczeniu ściślejszej kontroli tego wywozu, tak aby wypełnić międzynarodowe zobowiązania w zakresie walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną;

22. wyraża zaniepokojenie z powodu możliwego przekierowywania wywozu do Arabii Saudyjskiej i Kataru do uzbrojonych podmiotów niepaństwowych w Syrii, które dopuszczają się poważnych naruszeń praw człowieka i prawa humanitarnego, oraz wzywa COARM do pilnego rozwiązania tego problemu; przyznaje, że większość uzbrojenia pozostającego w rękach rebeliantów i ugrupowań terrorystycznych pochodzi ze źródeł pozauropojejskich;

23. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi kryterium 7 zostało przywołane jako kryterium odmowy 117 razy w 2014 r. i 149 razy w 2015 r.; wyraża zaniepokojenie między innymi domniemanym przekierowywaniem wywozu BSiL z państw europejskich do pewnych miejsc przeznaczenia, z których ta wywieziona broń może zostać przekierowana w celu dostarczania uzbrojenia do podmiotów niepaństwowych i do innego użytku końcowego niezgodnego ze wspólnym stanowiskiem w krajach takich jak Syria, Irak, Jemen i Sudan Południowy; wskazuje na pilną potrzebę oparcia oceny ryzyka

Środa, 13 września 2017 r.

przekierowywania na czymś więcej niż tylko przyjęcie zobowiązań złożonych przez państwo będące odbiorcą w certyfikacie użytkownika końcowego; podkreśla potrzebę posiadania skutecznych mechanizmów kontroli po dostawie, aby dopilnować, że broń nie jest reeksportowana do nieupoważnionych użytkowników końcowych; podkreśla, że ESDZ mogłaby potencjalnie odegrać ważną rolę we wspieraniu wysiłków państw członkowskich w tym zakresie;

24. odnotowuje, że zgodnie ze sprawozdaniami rocznymi kryterium 8 zostało przywołane jako kryterium odmowy jeden raz w 2014 r.; w 2015 r. nie zgłoszono zaś żadnej odmowy wydanej na tej podstawie; uznaje, że lepsze wdrożenie kryterium 8 byłoby istotnym wkładem w cele spójności unijnej polityki na rzecz rozwoju oraz oenzetowskie cele zrównoważonego rozwoju, w szczególności cel 16.4; wzywa państwa członkowskie i ESDZ, by stosownie uaktualniły przewodnik do wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB i by skoncentrowały się na tym, jaką potencjalną szkodę dla rozwoju może spowodować używanie broni;

25. zwraca się do państw członkowskich i ESDZ o dodanie nowego kryterium do wspólnego stanowiska, tak aby przy wydawaniu zezwoleń zagwarantować odpowiednie uwzględnianie ryzyka korupcji w związku z wywozem;

Zwiększenie wymiany informacji między państwami członkowskimi

26. wzywa państwa członkowskie i ESDZ, by zwiększyły spójność we wdrażaniu wspólnego stanowiska oraz wzmocniły mechanizmy wymiany informacji poprzez udostępnianie większej ilości i lepszych jakościowo informacji potrzebnych do sporządzania ocen ryzyka na potrzeby wydawania zezwoleń na wywóz, w oparciu o bezpieczną i szeroko zakrojoną digitalizację obecnego systemu, w następujący sposób:

- a) zapewniając więcej informacji na temat zezwoleń na wywóz i rzeczywistego wywozu, systematycznie i na czas, w tym informacji o danych użytkowników końcowych, przypadkach przekierowania, podrobionych lub wątpliwych certyfikatach użytkowników końcowych oraz podejrzanych pośrednikach lub przedsiębiorstwach transportowych, zgodnie z krajowymi przepisami;
- b) prowadząc wykaz podmiotów i osób skazanych za naruszenie przepisów dotyczących wywozu broni, przypadków rozpoznanych przekierowań, osób, które są znane z zaangażowania w nielegalny handel bronią bądź działania będące zagrożeniem dla międzynarodowego i krajowego bezpieczeństwa lub które są podejrzewane o takie zaangażowanie;
- c) wymieniając najlepsze praktyki przyjęte w celu stosowania ośmiu kryteriów;
- d) przekształcając obowiązujący przewodnik w interaktywne narzędzie internetowe;
- e) przekształcając do końca 2018 r. sprawozdanie roczne UE w sieciową bazę danych z funkcją przeszukiwania, przy czym nowy format ma być stosowany do danych z 2016 r.;
- f) wspierając jasne i ugruntowane procedury współpracy między organami ścigania i organami kontroli granicznej, oparte na wymianie informacji, tak aby zacieśnić współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa i wyeliminować nielegalny handel bronią, który stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa UE i jej obywateli;

27. z zadowoleniem przyjmuje zamiar COARM, by bardziej systematycznie angażować ESDZ w przygotowywanie dyskusji poświęconych sytuacji w państwach przeznaczenia i u potencjalnych użytkowników końcowych; podkreśla znaczenie regularnego zasięgania w tym procesie opinii Grupy Roboczej ds. Praw Człowieka (COHOM);

28. zwraca uwagę, że skuteczna wymiana informacji i współpraca wymagają także organizowania spotkań funkcjonariuszy odpowiedzialnych za opracowywanie strategii politycznych, wydawanie zezwoleń i egzekwowanie prawa, a także zachęca do zapewnienia wystarczających zasobów w tym celu; uważa, że kluczowym czynnikiem dla poprawy wdrożenia wspólnego stanowiska jest rozszerzenie odpowiednich zdolności państw członkowskich; apeluje do państw członkowskich i ESDZ o zwiększenie liczby pracowników zajmujących się kwestiami wywozu, zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym; zachęca do ustanowienia funduszy unijnych na rzecz budowania zdolności wśród funkcjonariuszy państw członkowskich odpowiedzialnych za wydawanie zezwoleń i egzekwowanie prawa;

29. podkreśla potrzebę opracowania podejścia służącego rozwiązaniu sytuacji, w których państwa członkowskie różnie interpretują 8 kryteriów wspólnego stanowiska w odniesieniu do wywozu zasadniczo podobnych produktów, do podobnych miejsc przeznaczenia i podobnych użytkowników końcowych, tak aby utrzymać równe warunki działania i wiarygodność zewnętrzną UE; uważa, że najwyższy czas rozważyć także zwiększenie roli instytucji UE w odniesieniu do procesu udzielania zezwoleń na szczeblu państw członkowskich, zwłaszcza w tego typu sytuacjach; wzywa państwa

Środa, 13 września 2017 r.

członkowskie, aby wspierały utworzenie organu nadzorczego ds. kontroli broni pod auspicjami wiceprzewodniczącej / wysokiej przedstawiciel; uważa, że należy wydać opinię dla państw członkowskich planujących wydać zezwolenie, wydania którego odmówiło inne państwo członkowskie lub państwa członkowskie;

30. podkreśla pilną potrzebę zwiększenia roli delegatur Unii we wspieraniu państw członkowskich i ESDZ w ocenianiu ryzyka na potrzeby wydawania zezwoleń na wywóz i we wdrażaniu kontroli użytkownika końcowego, kontroli po dostawie i inspekcji na miejscu;

31. wzywa państwa członkowskie, aby wprowadziły do wspólnego stanowiska przepis gwarantujący, że wprowadzenie unijnego embarga przeciwko państwu trzeciemu automatycznie unieważnia uprzednio przyznane zezwolenia na produkty objęte embargiem;

32. zwraca się do wszystkich państw członkowskich, aby nadal wspierały państwa niebędące członkami UE w opracowywaniu, aktualizacji i stosowaniu – w zależności od potrzeb – środków ustawodawczych i administracyjnych mających na celu zagwarantowanie wprowadzenia systemu kontroli wywozu broni i technologii wojskowej;

Zwiększenie zgodności z wymogami w zakresie sprawozdawczości

33. ubolewa z powodu opóźnionej publikacji 17. sprawozdania rocznego UE, która miała miejsce co najmniej 17 miesięcy po wydaniu zezwoleń lub dokonaniu wywozu; ponadto ubolewa nad faktem, że 18. sprawozdanie roczne UE zostało opublikowane dopiero w marcu 2017 r.;

34. krytykuje naruszenia ośmiu kryteriów przez państwa członkowskie; uważa, że należy promować jednolite i spójne stosowanie ośmiu kryteriów; odnotowuje brak przepisów dotyczących sankcji nakładanych na państwa członkowskie, które nie przestrzegają ośmiu kryteriów wydawania zezwoleń, i zaleca państwom członkowskim ustanowienie procedur przeprowadzania niezależnych kontroli; uważa, że najwyższy czas uruchomić proces prowadzący do stworzenia mechanizmu, który nakładałby sankcje na państwa członkowskie nieprzestrzegające przepisów wspólnego stanowiska;

35. przypomina, że zgodnie z art. 8 ust. 2 wspólnego stanowiska wszystkie państwa członkowskie są zobowiązane do składania sprawozdań z wywozu broni, którego dokonują, oraz wzywa państwa członkowskie do przestrzegania podjętych zobowiązań; ubolewa nad faktem, że liczba państw członkowskich przedstawiających pełne wkłady do sprawozdania rocznego UE w formie zagregowanych danych na temat zezwoleń i rzeczywistego wywozu to 21 państw w przypadku 17. sprawozdania rocznego i tylko 20 w przypadku 18. sprawozdania; wzywa wszystkie państwa członkowskie, w tym trzy główne państwa członkowskie eksportujące broń – Francję, Niemcy i Zjednoczone Królestwo – które nie przedstawiły pełnych wkładów, do przedstawienia kompletnych danych dotyczących dokonanego wywozu broni z myślą o kolejnym sprawozdaniu rocznym;

36. wzywa do zapewnienia bardziej standardowej i terminowej procedury składania sprawozdań dzięki ustanowieniu nieprzekraczalnego terminu przedstawiania danych, nie późniejszego niż styczeń roku następującego po roku, w którym dokonano wywozu, i dzięki określeniu stałej daty publikacji, nie późniejszej niż marzec roku następującego po roku, w którym dokonano wywozu;

37. jest zdania, że należy uzupełnić wspólne stanowisko o stale aktualizowany i publicznie dostępny wykaz wraz z obszernym uzasadnieniem, określający, w jakim stopniu wywóz do poszczególnych państw będących odbiorcami jest zgodny lub niezgodny z ośmioma kryteriami;

38. uznaje za konieczne stworzenie znormalizowanego systemu weryfikacji i sprawozdawczości, informującego, czy i w jakim stopniu wywóz z poszczególnych państw członkowskich UE stanowi naruszenie ośmiu kryteriów;

39. wzywa wszystkie państwa członkowskie, by w pełni przestrzegały swoich obowiązków sprawozdawczych określonych we wspólnym stanowisku; podkreśla, że dobrej jakości dane na temat rzeczywistych dostaw mają kluczowe znaczenie dla zrozumienia, jak stosowane jest osiem kryteriów; wzywa państwa członkowskie i ESDZ, by przeanalizowały, jak wykorzystywać dane generowane przez organy celne, w tym poprzez stworzenie szczegółowych kodeksów celnych dla produktów wojskowych;

40. uznaje, że wszystkie państwa członkowskie UE są sygnatariuszami Traktatu o handlu bronią; wzywa do upowszechnienia tego traktatu i do zwracania większej uwagi na kraje, które go nie podpisały, w tym na Rosję i Chiny; ponadto wyraża uznanie dla działań informacyjnych związanych z Traktatem o handlu bronią oraz popiera jego skuteczne wprowadzenie w życie;

Modernizowanie powiązanych narzędzi

41. wzywa do dokonania przeglądu wspólnego wykazu uzbrojenia i wykazów załączonych do rozporządzenia w sprawie produktów podwójnego zastosowania, tak aby zapewnić pełne uwzględnienie wszystkich stosownych systemów bezzałogowych; przywołuje swoją rezolucję z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie wykorzystywania uzbrojonych dronów, a zwłaszcza ust. 2 lit. c), w którym wezwano do uwzględnienia uzbrojonych dronów w stosownych systemach kontroli zbrojeń;

Środa, 13 września 2017 r.

42. zachęca państwa członkowskie, by przeprowadzały bardziej szczegółową analizę objętej zezwoleniami produkcji w państwach trzecich, a także zapewniły lepsze zabezpieczenia przed niepożądanym wykorzystaniem; domaga się rygorystycznego stosowania wspólnego stanowiska w odniesieniu do produkcji objętej zezwoleniami w państwach trzecich; zachęca państwa członkowskie, by podejmując decyzję o transferach, które zwiększyłyby zdolności produkcyjne lub eksportowe danego państwa trzeciego w odniesieniu do wyposażenia wojskowego, przeanalizowały podejście i status tego państwa w odniesieniu do Traktatu o handlu bronią;

43. uważa, że wdrożenie dyrektywy 2009/43/WE w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie powinno być spójne z wdrożeniem wspólnego stanowiska, w tym jeśli chodzi o części zamienne i komponenty; odnotowuje, że we wspólnym stanowisku nie zawarto żadnych ograniczeń zakresu stosowania, a więc osiem kryteriów obowiązuje również w odniesieniu do wywozu wewnątrz UE;

44. jest zaniepokojony wyzwaniem w dziedzinie bezpieczeństwa cybernetycznego, w szczególności przełomowymi osiągnięciami w zakresie metod działalności hakerskiej, stosowanych w celu uzyskania dostępu do informacji i danych krajowych organów wydających zezwolenia; zwraca się do państw członkowskich i Komisji o dokonanie wystarczających inwestycji w technologię i zasoby ludzkie w celu przeszkolenia pracowników w specjalnych programach i metodach bezpieczeństwa cybernetycznego w celu zapobiegania wyzwaniom w dziedzinie bezpieczeństwa cybernetycznego i przewycięzania tych wyzwań;

Rola parlamentów i opinii publicznej

45. odnotowuje, że nie wszystkie parlamenty narodowe UE kontrolują decyzje rządu w zakresie zezwoleń, np. przygotowując roczne sprawozdania na temat wywozu broni, oraz wzywa w związku z tym do ogólnego zwiększenia nadzoru parlamentarnego i publicznego; wskazuje, że Regulamin Parlamentu Europejskiego przewiduje możliwość regularnego przekazywania wkładów do rocznych sprawozdań UE w sprawie wywozu broni;

46. z zadowoleniem przyjmuje konsultacje z parlamentami narodowymi, organami kontroli wywozu broni, stowarzyszeniami branżowymi i społeczeństwem obywatelskim, będące podstawowym elementem prawdziwej przejrzystości; wzywa COARM, wszystkie państwa członkowskie i ESDZ, by nasiliły dialog ze społeczeństwem obywatelskim oraz konsultacje z parlamentami narodowymi i organami kontroli wywozu broni; zachęca parlamenty narodowe, społeczeństwo obywatelskie i środowisko akademickie, by sprawowały niezależną kontrolę nad handlem bronią, oraz wzywa państwa członkowskie i ESDZ, by wsparły takie działania – także finansowo;

o

o o

47. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.
